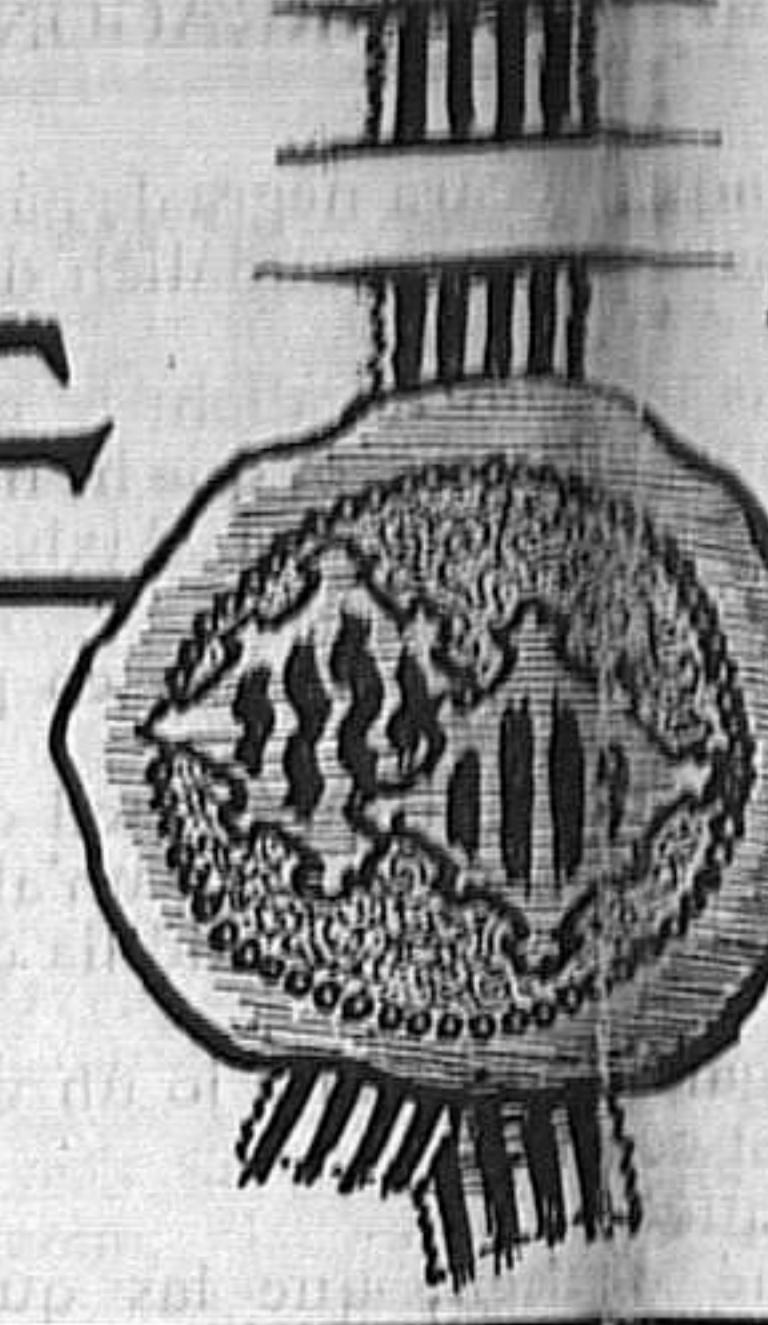

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.—Núm. 83.—Diumenge 9 de Mars de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs; volém Corts catalanas, sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra; volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls pleys y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897.)

CINISME

Lo debat que ab motiu dels últims successos de Barcelona s'ha plantejat á las Corts, dóna la mesura exacta de lo que pot esperar-se dels polítichs. Sembla que devant de l'inminent peril que á la societat amenassa, davant d'aquest problema social quina solució buscan ab delit tots los homes p. nsadors, la realitat s'hauria imposat, fent comprender als qui s'anomenen representants del poble, que la serietat és la primera condició pera que de la discussió rasonada de un conflicte surti la llum que ha de guiar en lo pervindre's passos dels governants. La desilusió ha sigut completa: lo Congrés espanyol ha demostrat als d'aquí y als de fòra, qu'es un organisme inútil, una prova més del desballestament que regna en aquest Estat empobrit, malalt y decretit.

Pera ningú és un secret que si de alguna manera s'ha de resoldre la lluita avuy encesa entre'l capital y'l treball, ha de ser cercant la germanor y la concordia y fugint dels odis y dels apassionaments. Donchs, los polítichs espanyols no ho entenen així, y ab l'excusa del problema obrer se combaten los uns als altres, posant de manifest que no'ls anima ni'ls fa moure cap més preocupació que'l afany de governar, l'afany de seguir explotant hipòcritament al poble, fent víctima dels seus desacerts y disbauxas.

Si per damunt de las nostres convicçions y dels nostres desitjos de reivindicació patria, no hi suren's un sentiment de llàstima, seria aquesta la mella ocasió pera alegrarsen de lo qu'està succeixint, perque no hi ha dubte que á cada nova desilusió de la gent honrada y sensata, los ideals autonòmics van afondrant las seves arrels a l'ensembs que's corséca més depressa l'arbre nefast del centralisme burocràtic que patim. Mes, ay! que no es tan sols lo règim lo que perilla, ni las institucions qu'el governan ó semblan governarlo; és la mateixa vida de l'Estat, la mateixa existència d'Espanya la que reb fortes trantolladas molt difícils de resistir en aquest període d'anèmia aclaradora, cada dia més y més accentuada, qu'atravessa desde fà tant temps....

Per aixòns causá fonda impresió de llàstima y de tristesa á l' hora, la lectura del desgraciat discurs de'n Dato, l'ex ministre conservador, l'home funest, que procurá enverinar l'odi de classes entre'l poble d'aquesta terra, pera deturar la creixensa dels ideals catalanistes, que portém tots impre-sos en lo cor y que comensan á brollai dels nostres llabis, com aspiració d'un poble que vol gaudir la plenitud de sa vida nacional pera ocupar lo lloc que de dret li pertoca.

Si, ha sigut en Dato' qu' en plè Congrès y ab tot lo cinisme propi del polítich mercenari, ha dit quel' programa de Manresa és tan utòpic com lo socialista y més perillós que l'anarquista; y encara que suposem que aquelles paraules sian inspirades en l'instint de conservació, molt arrelat en los homes que's reparteixen bona-ment la governació de l'Estat espanyol com si's tractés de propis y privatis interessos, may podrém perdonari al Sr. Dato que d'una doc-

trina com la regionalista, respectuosa ab tot lo que significa tradició y ha encarnat en la vida del poble, d'una doctrina que respecta y garanteix la propietat y totas las institucions fonamentals de la societat, n'agi vol-gut fer tan insustancial befa, compa-rantla ab altres que's basen en l'odi de classe y pretenen destruir lo més sant y lo més sagrat, lo qu'és, per dirlo així, com la pedra angular de l'edifici social.

Ben mirat, no li faltava rahó á n'en Dato pera expressar-se de la manera que ho feu, puig que al cap y á la fi, com á polítich vividor, defensava'l

séus interessos y'ls de la seva colla, que no podrán surar com avuy, lo dia que s'organisi l'Estat d'accord ab los principis adoptats pel catalanisme. Aquesta és sa constant preocupació, l'única ressort que'l fa moure, la sola rahó d'aquest cinisme que des vergonyadament passejan amunt y avall devant del poble.

Per sòrt nostra's temps van cambiant y actualment es molt difícil enganyar á la gent, Tothom sap ja, que la viciosa organisió de l'Estat és causa de tots los mals que ha sofert y vé patint l'Espanya, y per això'l poble, mentres se prepara á donar la gran escombrada, desprecia com se mereixen los cínichs atravismes dels que fa tants anys que viuen á sas espalles y l'arruhinan.

Vagin sembrant odis los polítichs espanyols, qu'el terror está molt ben assahonat pera que s'hi arrelin y creixin, y esperem sense impaciencies l' hora de que aquests mateixos odis ofeguin la vèu dels que avuy cridan ab apassionaments de sectari y pro-curen satisfet baixas venjansas.... No serà pas lo primer cas que haurém vist á Espanya.

La llengua castellana y l'ensenyança

Es freqüent deplorar l'escassa instrucció de nostre poble y, sobre tot, lo mal que parla y escriu la llengua castellana.

Abdugas afirmacions són prou certas pera que tractem de negarlas, ni sisquera d'atenuarlas ab distincions y subfurgis.

Mellor s'rà que, acceptantlas en absolut per evidents, examiném los motius de semblant endarreriment intelectual y lingüistich.

Nosaltres creym qu'aquests dos conceptes se corresponen. Més clar: que l'ignorancia general de nostres paisans deriva de sa ignorancia en lo idioma castellà, qu'és, oficialment, lo de l'ensenyança.

En efecte, la paraula és lo medi de comunicació mellor y més directe entre'l Mestre y'l deixebles; però per això es necessari qu' la paraula *parlada* pel primer sigui *compresa* pel segon. Sense aquesta circumstancia, la paraula deixa de ser medi docent; no serveix per instrument de comunicació d'ideas.

Això, que, d'pur obvi, és casi una perogrullada, convé deixarho aquí ben sentat; perque siguent, com és, punt essencialissim en aytal qüestió, s'ha oblidat sempre respecte de l'ensenyança á Catalunya, no tan sols pels pares, que solen lemanar avenços impossibles en sos fils per aquest motiu, sinó encara pels mateixos Professors; quins, á pesar de que estan tocant diariament la realitat, creuhen de bona fe, fructuosa sa tasca, quan molt sovint resulta xorxa, perque sa paraula y l'escrita en los llibres del deixebles no poden entrar á l'enteniment d'aquest, desconeixedor las més de las vegadas del llenyuaje en qu'estan expressa's.

Nostra actual organisió política fa que la condició del Mestre català, per apte y treballador qu'el suposem, sigui sempre molt inferior á la de aquells qu'exerceixen en los demés pobles d'Espanya ahont se parla en familia la llengua oficial. En eixas escolas, lo noy atén á son educador desde'l primer dia d'assistencia, perque'l llenyuaje de l'ensenyança és lo mateix que sempre s'nt a sa casa y que usan ab ell los pares y germans, lo mateix del carrer ahont juga ab sos companys; mentres que en la nostra terra'l castellà és *grech* pur pera nostres fils durant anys y anys. ¿Se comprend la diferencia de circunstancies qu'aquesta diversitat de llenyuages origina á l'ensenyança, y quant entrebanca á son progrès? Creyem que

salta á la vista del més llech en la materia.

Se dedueix de lo dit que, en las escolas de Catalunya, la paraula del Mestre que cumpleixi la lley, sols serà compresa d'una part relativament petita dels seus deixebles; dels que portin ja bastant temps de concorre á las escolas. Pera'llos demés es inútil tot exercici ó procediment oral, perduda tota la tasca verbal del Professor, ja que no han d'entendre una paraula de lo que'l diga, noys de pochs anys que sols han sentit y parlant l'idioma après en lo bressol, lo únic que usan los pares y tot los individus de la societat en que viuen. Pretender otra cosa seria somiar desperts, desconeixer la realitat.

Y no's digui, com s'acostuma, que al cap d'un ó de dos anys de concorre á las classes de primera ensenyansa, lo noy català haurá après ja de la parla de Castella, lo necessari pera entendre lo que'l Mestre en ella li expliqui, donchs això suposa l'oblit de dugas coses essencials. Primera, l'edat en que'llos nostres fills, començan sa educació escolar y per lo tant, sa potència comprensiva alashoras. Segona, lo poquissim temps que durant lo dia tenen ocasió d'escutar lo nou llenyuaje qu'han d'aprender.

Pergue no hi ha que comptar aqueix temps per las sis horas diarias de duració de las classes, ja que en dit espai lo noy sent parlar moltíssim més en sa llengua que en la oficial. A despit de tots los manaments, la nadua és l'única que allí usan los condeixebles, perque sobre ser l'única que saben, es ademés la sola que reflexa ab veritat las idees y los efectes; que ahont la lley oblidà á la naturalesa ó prescindeix d'ella, surt sempre burlada.

Fins aquí sols hem parlat de lo que lo pàrvul pot, á sa edat, entendre de castellà, pera adquirir ideas per mitjà de la paraula del Mestre. Mes no'és prou que l'educador hagi lograt portar al débil cervell de l'educant algunes nocions mitjansant sa paraula y que, per la comprensió, hagin aquéllas acrescut l'escàs tresor intel·lectual del noy. Sols quan aquest reproduheixi verbalment l'idea aqüirida, quedará consumat lo misteriós fenòmeno psicològich que casi fón en una las dugas funcions características del ser racional: pensar y parlar. Entendre, mellor ó pitjor, la llengua castellana és la meytat del camí que'l deixebles deu recorrer sols pera iniciarse en l'ensenyança primaria; y no tindrà caminada l'altra meytat fins qu'encerti á parlar dita llengua, sisquera lo necesari pera ferse compondre del Mestre.

Parlar lo castellà! Quan realisarà aquest miracle un nen català que comença sa educació en nostres escoles? Després de dos, tres, ... quatre anys d'assistirhi? Admetem que ho logral cap d'aquells temps, lo qual no'és cert, com tots sabem.

Però aqueixos tres ó quatre anys que ha necessitat pera posessionar-se de l'instrument que ha de facilitarli l'ensenyança, de la clau, indispensable pera obrir-se pas entre la munio de coneixements esmentats en lo programa escolar, eno són del tot perduts pera l'adquisició d'aquests mateixos coneixements, quin conjunt forma la cultura intel·lectual que'l nen demanda á l'escola de primeras llenyuajes?

Aqueixos tres ó quatre anys consumits en aprender á *parlar llàstimosament* (d'això n'hi han probat á cada casa) la llengua de Castella, representan lo promitj del temps que la generalitat d'ells poden freqüentar l'escola.

Quin temps los hi queda, donchs, pera instruirse, en lo veritable sentit de la paraula, ó siga pera aprendre las matèries propias de la primera ensenyansa, com gramàtica, aritmètica, geografia, història, etz., etz.? Casi gens.

Si l'espai ho permetés, fariam re-

marcar las enormes dificultats que oposa al rápid y perfecte aprenentatge de la lectura la circumstancia d'haverse de fer en una llengua desconeguda del deixebles, com succeeix als nostres fills. Sabut es qu'existix certa intuició mental entre'l signe gràfic y l'idea per él representada, per quin motiu se recomana pels pedagogos la conveniència d'emprar mètodes racionalis en aquesta ensenyansa, la primera y la més important de totes, perque és la que obra pas á l'inteligència per adquirir tota classe de coneixements.

Les anteriors reflexions se dirigien, donchs, á demostrar que l'oblació imposta als mestres de Catalunya de donar l'ensenyança en llenyuaja diferent de la parlada en nostra regió, es podros impediment pera la cultura general d'aquesta; origen y causa indubitable de l'ignorancia que pateix nostra massa popular. Y además, que posa á nostre celos Magisteri en una situació en extrem difícil y desventajosa, respecte de sos companys que tenen la fortuna de exercir la professió en províncies espanyolas ahont l'idioma de la família és lo mateix de l'escola.

Entenguis que partim del principi de que en las de Catalunya s'observa l'ordenat tocant a l'ús exclusiu de la parla oficial pera las tascas docents. Del contrari, no tindrian aplicació los rahonaments exposats.

En altre article examinarem si es possible cumplir lo manat en aquells temps, y si es temps ja d'abandonar vellas rutinas y absurdas preocupacions en profit de l'ilustració del poble català.

SALVADOR GENÍS.

L'AUTONOMIA A CANARIAS

D'un quant temps ensa en totas las islas Canàries ha crescut l'autonomisme ab una empènta, ben justificada per cert per las desatencions del Poder Central espanyol y las vexacions del caciquisme.

Per ser verb d'aquesta aspiració general, ha comensat á publicarse allí un periòdic insular, quin criteri valent lo retraten los ràtalls dels seus escrits que a continuació copiem:

«.....

Ha llegado el momento de que Canarias reclame lo que le corresponde, sin que por eso se entienda que quiere romper sus vínculos con la metrópoli, y el medio adecuado es la autonomía, á la cual tiene perfecto derecho.

En verdad es irritante y subleva al más indiferente el espectáculo que venimos presenciando. El capitán general, hijo del país, ha sido relevado por un peninsular; el gobernador civil es peninsular; el delegado de Hacienda es peninsular; los altos y los pequeños empleados son peninsulares. Aquí, pues, huegan los canarios. ¿Dónde iremos? Y la irrupción aumenta. Qué, ¿vamos á continuar siendo esclavos?

Nuestro lema es este: *Canarias para los canarios*. Venga la autonomía con sus leyes sabias y previsoras, para el desenvolvimiento de nuestro progreso y para obtener nuestra libertad. Es de lo menos que podemos pedir y lo que se nos debe conceder.

¡Ah! no olviden nuestros Gobiernos lo ocurrido en Cuba, Puerto Rico y Filipinas.

Igualas causas producen los mismos efectos.

Quien siembra vientos recoge tempestades.

De ahí el que hayamos meditado bastante sobre el estado actual de las cosas en Canarias; meditaciones que, con gran regocijo nuestro, han dado el resultado por nosotros apetecido, pues debido a ellas conocemos la causa de nuestro envejecimiento, los motivos de nuestra degradación, el por qué de nuestra informalidad, todo lo cual hay que ahuyentar lejos de aquí, de este pueblo canario, cuyos primitivos moradores, y de los que por nuestras venas corre sangre, prefirieron antes morir que permitir va-

sallaje; hermoso ejemplo que al bajar á la tumba nos legaron. Imitemós, pues, y preferimós la muerte á esta vida de sumisión y servilismo, que así como nuestras Islas fueron colocadas por Natura libres en mitad del Océano, libres debemos ser sus hijos, quienes hoy sufrimos un yugo en extremo perjudicial, debido á cuya causa presenciamos entre nosotros tanta inmoraltad y latrocínio, llevados á cabo por hombres depravados, por hombres egoistas, por hombres cínicos que sin más amor patrio que el medro personal y sin más ideales que su encumbramiento, se burlan, amparados por el Poder central, de este sufrido pueblo, á quien nos proponemos hacer despertar del vergonzoso letargo en que está sumido.

Ya que ha llegado el tiempo en que nos fijemos en nuestra propia historia, en que reconozcamos la diferencia en todos conceptos que nos separa del Estado que nos rige, ya que han surgido en nosotros aspiraciones nobles que nos dignifiquen, y honren la memoria de los héroes de esta tierra, no dudamos en reclamar con entereza, á fin de que se nos atienda, la Autonomía para este pueblo canario....»

Nostres vins á Suissa

Ben coneigudes són de tohom las grans dificultats perque atravessa actualment l'exportació de vins, degudas en primer terme á la falta de mercats.

En efecte, perduts los del Plata, anant desapareixent los de las qu'un dia foren nostres colonias, tancat lo de França, ja sols quedà pera nostres vins ordinaris lo mercat suís, que tant ha ajudat y ajuda la nostra exportació de vins petits.

Mes per dissot del comers espanyol y també dels pobres propietaris, que tants sacrificis venen fent pera la replantació de las vinyes, també l'mercat suís, està amenassat de desapareixer, y de resultar això l'exportació de vins espanyols quedarà reduïda als mercats del Nort d'Europa, exportació que encara que productiva, no pot may arribar á ser intensa, per ser en aquells països lo ví, més que rès, article de luxe.

Cal ademés tenir en compte que Suissa consumeix d'Espanya vins lleugers, que són precisament los que no tenen aplicació pera las classes fines qu'es preparan pera'l Nort.

Aquesta consideració fa donchs més necessari'l mercat suís y cal que per totas las Cambres de Comers de las regions vinícolas, per los Ajuntaments y per quantas entitats representin forsas vivas, s'interessin al Govern gestions prop del de Suissa pera que no's porti á cap lo projecte d'elevació de drets als vins ordinaris. Es de tanta importància la qüestió en aquests moments de crisis vinícola, que fins creiem que valdrà la pena de fer algun sacrifici arancelari per part de Espanya, si necessari fos pera mante-nir l'actual règim.

Y no's tracta d'una lleuera pujada de drets, sinó qu'el Govern suís pensa portar desde 6 franchs per cent kilos que pagaran avuy los vins ordinaris per la tarifa general y 3,50 franchs per la convencional, á 15 franchs, y això ho proposarà á las Cambres federals convocades á l'efecte á sessió extraordinaria pera'l primer d'Abrial prop-vinent.

La diferencia és donchs notable, tan notable, que d'aprobarse lo projecte podria considerar-se tancat pera sempre més lo mercat suís, als vins espanyols, puig ésser imposible que puig resistir l'aument d' drets.

Sobre tant important qüestió, cridem d'un modo especial l'atenció de las Cambres oficiales de Comers, per més que la de Tarragona hagi dedicat ja un especial cuidado a aquest assumptu, senyalant als Ministris d'Estat, Agricultura y Hisenda los grans perjudicis que s'irrogarián á aquesta regió.

Notas scandinavas

La pesca á Noruega

Un estudi general sobre'l régime de pescas en les aigües scandinavas fóra baix diferents conceptes d'un gran interès; però, pera ferho bé seria necessaria una llarga estada en aquell país, y durant las temporadas de pesca, que gayre bé una aconsegueix á l'altra, puig los valents pescadors del Nort ni en lo més rigorós de l'hivern abandonan llur penós treball. Lo poch temps que he viscut entr'ells y las facilitats que he trobat arrèu, gracias á portar la cartera rublera de bonas recomanacions, me permeten, no obstant, escriure ab alguna extensió d'un assumpt que crech ha de interessar á mos llegidors.

Las costas de Noruega, estretament tancadas entre's gels y l'Océa, que besa tota la seva llargaria, s'estenen vers l'extrèm Nort sobre una línia, tallada capritxosament, de prop de tres mil kilòmetres. Grups d'illas y islots ab crestas dentelladas y nombrosos baixos forman al devant de las costas, y en líneas desordenadas y quasi seguidas, una especie d'escolera que reb los primers assalts de las furiosas onades que aixecan com montanyas d'ayqua, los desfets temporals.

A dintre d'aquesta immensa barra hi regna una calma relativa. Las altas cimas cubertas de neu óls més humils grups de turóns que s'estenen á llurs peus, ofereixen un bon abrìch natural ahont venen á perdres los darrers vents del *gulf-stream*, quals oreigs suaus y atemperats s'an encara sentir en cert llochs una dolsa y benefactosa calor. En lo mateix cor de l'hivern de llargs nits, la mar queda navegable y liure de gels.

Per un capritxo de la naturalesa, la estació freda és en aquestes ayguas, lo temps de las més abundants y ricas cullitas, y mentre que la mort embolcalla la terra ab inmaculat mantell de neu, allá, á l'ayqua, tot renaixa á la vida. Las vilas s'omplàn d'una població nòrnica, aplegada de tots los indrets del pays pera'l penós, però profitós treball de las regions humides; altres s'improvisan sobre estreta llacuna al peu dels abruptes rocambs de la montanya, formadas per barracas de fach cubertas moltes d'ellas ab trossos de baixells abandonats, y ls débils fochs d'herba seca, que crema sense caientar gayre, matisan aquí y allá'l gris del cel, ab llurs espirals de negre fum.

Allavoras és, en efecte, quan la mar ofereix explèndida riquesa; espessos banchs de bacallà y d'arenchs l'inviadeixen convidant als pescadors ab abundantas agafades.

Los primers mesos de l'any són en aquestes regions d'una gran activitat. En questa època'l sol no traspassa més que timidament la línia de l'horitzó; la nit toca á la nit; lo mal temps no para may; però s'vetlla en la llar del pescador ahont tothom treballa febrerosament preparant la vinenta campagna, que comensa tan bon punt bufan los primers vents favorables. Las dònates repassan los groixuts vestits de p. ll de foca y preparan queviures: un dolent pà de segol, barrejat de vegades ab ciuadà, carn seca y mantega; lo mar donarà lo demés. Los homes calafatejan los bastiments, arreglan las xarxes y ls palangres. Després, quan arriba'l dia, y com obheint á una senyal, de tots los ports y badies, surten mils y mils d'embarcacions que, com á vols de gavotas, se dirigeixen mar endins, cap á la gran nit, ab las velas desplegadas, emportantens tots los brassos útils del pays.

Quaranta mil pescadors se'n van ai-xis cada hivern, á tentar l'inconstant fortuna á l'entorn dels Lassodén. Quin cor y valor necessitan los pobrets pera exposarse incessament entre mitj d'espessas y ombrívolas boyras á las rufagases de neu y als sobtats furors de l'Océa Glacial! Admirables de ressistencia y d'energia, són aquests valents mariniers, insensibles á las mosesgadas dels vents glassats, lo mateix que als violents attachs de la tempesta; d'ànima ferma y decidida en horas críticas, hábils á la maniobra, bordéjan infatigablement á l'empenta de las més frescas brisas que's deixan sentir en aquellas tristes nits timidaument aclaridas pels raigs crepusculars, tirant los fils de pescar, extenen las groixudas xarxias sense fer cas de la fatiga, vivint de rès, gayre bé sen-se dormir y no tornant á la costa, si-nó quant la barca crumulla de peix. Ardit y dignes fills dels Vikings que antigament comandavan per aquests mars y que ab las aventureadas expedicions descubriren l'Amèrica mols segleys abans de Colón.

Y quan al cap de llargas setmanas, lo gran dia reixirà, los uas desarma-rà ab tristor pera anar á disputar á las rocas algunes grops de terra; altres emprovarán bravament més cap al

Nort pera reprendrer novas campañas y desafiar altres perills.

Las pescas d'istiu y las d'hivern ó de primavera ab las diversas indústries que'n derivan, ocupan la major part de població dels dos sexes. Las més recents estadísticas registran passa de 90.000 homes que's dedican á la pesca del bacallà y de més de 30 mil á la de l'arench. Los productes per terme mitj arriban á 20 milions de coronas ó siguin uns 28 milions de franks. Aquestas xifras indican l'interès que té la pesca pera un pays de 2 milions d'habitants escampats per un terren gressat.

Lo blat encara madura en las comarcas meridionals fins al 64 grau, però la producció no arriba de bons tròs á las necessitats del consum. Des de dit grau desapareix, cedint lo lloch al segol, l'ordi y á la ciuadà que's cultivan fins al 69° però algunes anys no arriban á madurar, y quan això succeix ho destinan á ferrage pera las bestias. Sembla, donchs, que la naturalesa hagi volgut fertilizar las ayguas ab tanta providencial abundor, pero compensar generosament l'aridés de las terras y l'inclémencia del cel; y en aquests cas ha sigut pròdiga, puig las culitas s'aconsegueixen unes ab altres sense que may, tan ricas fonts, demanin repos.

Entre's productes de que'ns ocupa'm, hi ha que posar en primer lloch lo bacallà y despresa l'arench. D'ells tractarem en los següents articles si Déu vol.

M. B.

A cá la modista

La moda, la costum ó lo que sigui, té unes exigències, que's cumplicen ab més exactitud que si ho manés la llei. Diguin á las senyoras que voluntariament se fan víctimes de la moda, que no podrán estrenar los vestits de istiu per la diada de Corpus y totas, gayre bé sense excepció, pendrán un disgust de fatales consequències pera la pau domèstica. Pero, preguntarán vostès què més té'l dia del Corpus que vuit días després? Oh, impossiblement contestaran; què diria la gent si sortissim al carrer ab lo mateix vestit del any passat? Y així, unes per altres, donan tant d'amohino á las pobres modistas.... que si no's hi fan perder lo cap, és porque ja hi están acostumàdas á aquestes trifulus.

Acostumada y tot, la Dolors Píté, modista de la crème tarragonina, quasi plorava de rabià devant de las despoticas exigències de la parroquia. No més mancaven vuit días pera Corpus, que'l xamós empobrador de casa la Dolors, estava rublert de vestits empastats á punt de proba. No eran aquests los que donavan més febre á la modista, sinó'l bon nombre que encara'n tenia pera tallar, en sa major part d'antigues parroquianas, que per aquest sol fet se consideravan ab autoritat sobrada pera ésser las darreras.... y las primeras en ser servidas.

No puch, no puch y no puch— exclamà la modista després de despedir á algunas senyoras, y assintente quasi desfallida entre mitj de las 15 ó 16 noyas, que treballaven en lo seu taller.

—No s'hi amohini D.ª Dolors; la que no tingui'l vestit pel Corpus de dalt, lo tindrà pel de baix.

—Ja ho dius tu; però totas lo volen pera'l dia de la professió de la Sèu y no per la del Port.

—Bah! ja faràm los impossibles...

—Aquesta faldilla—saltá un'altra— me farà tornar ximple.

—Fés la tabella un xich més petita...

—Que hi guanyarem? Si això de l'arruga no és més qu'una mania de aquesta fastigosa....

—No maltractis á una senyoreta tan distingida.

—Distingida? Si de cas ho serà per aquella cara de mico que Déu li ha donat y per lo seu gust estrafalari. Vés, faldilla crem y, cós de satí vermell.... Semblarà una papagaya.

—Déu volquer que la virgin de lluny....

—Si, porque, lo qu'es d'aprop.... oh, y'm van dir l'altre dia que's casa.

—Me sembla que si no's casa ab l'aví Pruna....

—Tot se despatxa á n'aqueix mon; sempre trobarà algún benevit que carregui ab ella y ab los seus postissos. Com que té quartets....

—Que'n son de bestias los homes! Se deixan agafar com los pardals al besch.

—Lo diner és un gran engranall, y sinó que ho digui en Juanito, aquell que sempre ns venia á fer l'aleta, que es vá casar ab D. Gertrudis, mes veilla que Sant Magí y ab cada nafra....

—Però's pinta y s'arregla com una noya. Ara li fan a cá la Tuyas en vestit blau mari....

—Regna santissima! Blau mari!

Però si ab aquella cara negra de pá de munició, semblarà un camàlich disfressat.

—Donchs tal com ho dich; y que de la mateixa roba no vol que hi hagi cap més vestit á Tarragona. Així ho va dir á la Tuyas.

—Es un mal que moltas en pateixen.

—D'aquest color si qu'es facil que no n'hi hagi cap més—af. gi un'altra que posava's los forros á una faldilla carbassa.

—Ni regalat me posaria jo un vestit d'aquest color.

—Per què?

—Perque diuhem, que las que'ls portan no's casan mai.

—Clar, és un color que esfereixen al homes.....

—Me sembla que aquesta no necessita vestits color carbassa viu pera esfereixirlos; bé prou que'ls espanta ab la seva figura alta y esprimatxada com una espingarda....

—Calla—digué una, sentint trucar á la porta. Per fi dèu arribar la marquesa.

—Als pochs moments entrà en lo taller una noya com d'uns vint anys, ben aixerida y ab un pamet que Déu ni dò.

—Gracias á Déu!—exclamà donya Dolors mitj enfadada—Be podias haverme donat un xich més d'ansia.....

—He tingut d'anar a tres ó quatre botigas, pera trobar.....

—Romansos—interrompè la mateixa que l'havia motejada de marquesa. A qui dèus haver trobat és al marquesito....

—No; á qui he trobat és al justerito, aquell ximplet què fà l'amor.

—Tu si qu'es una ximpleta y una poca vergonya.

—Descarada.....

—Calléu!—cridí D.ª Dolors, tota enfadada.

Durant.... mitj minut, totas las boicas restaren mudas, no sentintse més que l'estriental brugit de las máquinas y'l nerviósenc cusir de las noyas. Una d'ellas ab vèu fresca y simpática comensà á cantar:

Si las mujeres mandasen y las demás com si obediesen á una batuta de director, respondieron:

Si las mujeres mandasen en vez de mandar los hombres serían balsas de aceitee.... los pueblos y las naciones.

Després dels *Cabezudos* vingué *Con una falda de percal planchá...* y tot lo repòrtori que tenien del fastigós genero chico, fins que cansades de cantar, reprengueren la tasca de criticar a las parroquianas, d'arreglar y desarreglar casaments y noviatges y de si hi ha més d'una y més de dos senyoras que no pagan á la modista ni al sabater, ni.....

EMILI ROSSELL.

Comentaris

Dos punts débils

Traduim lo següent del *Petit Journal* per coincidir ab altres apreciacions que s'han fet ab motiu dels darrers successos.

Son tan encertadas las consideracions de l'esmentat diari, que renunciem á comentarlas, deixant que ho fassin per son compte's nostres lectors, puig, per altra part lo terror es sumament reliscós y molt á propòsit pera donarhi una forta cayuda.

Diu així lo *Petit Journal*:

«Los dos grans ports d'Austria y d'Espanya, Trieste y Barcelona, han sigut visitats casi se simultàniament per la mateixa calamitat; la vaga anárquica y revolucionaria, ab barreja de ferments sospitosos y degenerant immediatament en terribles motins.

La sanch ha vessat abundosament y la inquietud social durarà més que les severas repressions necessàries pera'l restaurament de l'ordre.

Ningú deixarà de fixar-se ab la coincidència que esvalota's carrers y fa esclarir la guerra civil en dos països, quina vitalitat nacional es potent y quina desmembració esta posada á l'ordre del dia per certas intrigas de política exterior. L'unitat d'Espanya, com la d'Austria, són vigilades per enemicis que no comptan pas solzament ab l'apoyo del temps y las desgracias naturals pera satisfacer la sa cayuda.

Trieste y Barcelona son los dos centres de ruptura més convenient pera l'esforç mals dels conspiradors estrangers; aquells són los punts débils de las dues monarquies condemnades per no sabèm qui mal intencionat areopago al servei de las pitjors concupiscencies.

L'anarquia no és més que'l medi de infiltració, de desagregació, d'entesa preparació pels futurs esclats. Potser que hi hagin anarquistas exaltats y convenuts entre's quefes actius, potser que ne hi hagin de bona fe entre los soldats disciplinats de la rebelió; però sobre tot hi ha gent pràctica que veu lo mal ab complacencia y allarga voluntariamente la mà, y espera l' hora propicia per recullir'l benefici en una intervenció desproveida de tota pietat, desdenyosa de tota discreció.

Ara, respecte l'esbandiment y propagació de l'idea y de si s'acut al conreu y aplega per la bona formació del Diccionari, no hi ha més que fullejar las columnas del Butleti y ferse càrrec dels

novells nomenaments y seccions en la que's van anotant los compromisos en cada hu liurement contrau. Lo suman en qüestió del Butleti de Febrer es:

—Nostros corresponsals.—Un altre més corresponsals y colloboradors.—*Diccionari català* y no *l'encyclopédia mallorquina*?—*Quina Ortografia ha de seguir el Diccionari?*—Nous corresponsals,

—Arxius ahont hi ha colloboradors, fan cédulas dels documents que s'hi conservan.—Segueix la llista d'obres catalanes, de las qualis hi ha colloboradors fan cédulas.—Seccions del llenguatge vien dels que són encarregats el la llista de colloboradors.—*Crónica de la obra del Diccionari.*—Als colloboradors y suscriptors de France.

B. P.

Notas d'Art

Hèus aquí una secció del periòdic bastant difícil d'omplir en aquests moments històrics. Calma per tot arrèu. Las revistas d'Art continuan quasi en vaga á la nostra terra, y las de fòra manjan un xich calmosa de feina. L'Art en sí mateix, y especialment lo nostre, també n'està resentit d'aquesta calma; las Exposicions que un any per altre's celebren á Barcelona, suprimides pera yá fòra de Barcelona tampoc se prenen ràs, que jo, s'apaga.

Una Exposició Industrial, ab una secció destinada á Bellas Arts s'apareix pera drent poch temps á Düsseldorf. Ne vist alguns cartells fixats al públic; mes, encar que no ho diuhem los annunci, per unas notas que n'remeten des d'allà n'he tret en clar quèls artistas extrangers no hi són admesos.

Lo meu caracter optimista en aquestas qüestions, —y en las altres també— me fa estar confiat en que aquesta calma no s'allargarà gran cosa. L'Art, entre mitj de la seva infadigable activitat, té certos períodes de meditació que li seuen pera empender altra vegada'l vol ab més empènta.

Ab tot, si's artistas no produueixen, o produueixen á la callada pera manifestar-se á la primera occasió que s'presenti, no per això podrá dir qu'estèm del tot inactius á Espanya tractantse d'exposicions artísticas. Lo ministre d'Instrucció Pública y Bellas Arts ha disposit que se'n celebri una, de retratos de personas mortas, que s'ha d'obrir, me sembla, lo Maig vinent. La veritat; no veig la cosa prou clara: perquè, segons m'han dit los qu'han llegit la *Gazeta*—jo no la lleixo gayre bé may, y si algú cop m'hi arriso, regularment ne quedo tant entretat com si no l'hagués llegida. Falta de costum... es clar...—donchs, com deya, los qu'han llegit la real ordre, o'l real decret, o lo que siga,—que tampoc hi soch molt fort en documents oficials, afiran, qu'ha d'esser l'esmentada Exposició de retratos, á l'oli precisament, y precisament de persones mortas, com ja havia dit abans.... Rés més?

Pastillas Morelló

Bibliografía

Sanejament de les maresmes del Francoli, Riu clà i la Pineda. Memoria publicada á expensas de l'Associació catalanista de Tarragona y sa comarca, per Agustí M.ª Gibert.—Tarragona, 1901.

Lo doctor Gibert, de Tarragona, eminent metge higienista, il·lustrat escriptor y aymant fervorós de Catalunya, acaba de donar al poble present treball, patent y nova prova y ab ell se fa en justicia acreedor de las exemplars qualitats que li atribueixen. Ab la present Memoria'l doctor Gibert descubreix y rahona, acumulant datos de tota indole, lo perçó á Tarragona ja endèmica, ja epidèmicament se pateix tant lo paludisme en sas diversas y múltiples manifestacions, vinent en conclusió exactia de que'l foco está en l'estancament d'ayguas a las voreras del rius esmentats. Aqueix estançament dóna camp abonat á la producció de mosquits, en nombre infinit, que mes tard següent la corrent dels vents escampan la maleïda malària.

Indica á continuació'l los medis de sanjar, per tant, totas las terras pantanosa y exterminar en ellas lo paludisme, logrant d'aytal sòrt higienizar aqueixa hermosa part de Catalunya.

Tota la Memoria está informada en los més moderns y concluyents estudios respecte á la causa, propagació y profilaxis del paludisme.

Escrita en llengua catalana, vigorosa, concisa y clara y no desproveida de certa galanura d'estil, questa Memoria, ha de cativar no ja als més ó menys iniciats en aquiegos estudis, sinó fins als que si bé allunyats d'ells, degan, no obstant, per sa posició social ó per los caires públicos que ocupan, atender als assessors pérts en los difícils problemes d'hygiene pública que per son altruisme ó per obligació innata estèm cridats á resoldre en definitiva.

Serà, puix, un crim de lesa humanitat si'l treball del doctor Gibert no es prén en consideració formal y no's porta urgentement á la práctica per l'entitat que dega y puga ferho.

Estudis com lo que acabèm d'analisar són los que convén s'escampin per acreixir la cultura d'un poble, procurant sanja y agradable la estada á la pàtria xica.

Nostre aplaudiment á l'infatigable propagandista doctor Gibert y á la presigiosa «Associació Catalanista de Tarragona» que á sas expresadas ha publicat dita Memoria.

M. SEGALÀ ESTALELLA.

(De la Revista de Medicina y Cirugia de Barcelona).

Sants de la setmana

Diumenge, dia 9.—Sts. Paciá y Gre-
gori Nicé bs., Catarina de Bolonia vg., y
Francisca r. vda.—Dillums, 10.—Sants
Melinot y Comps. mrs. y Macari b.—
Dimarts, 11.—Sts. Eulogi, Ramir y Con-
stanti mrs., Fermín ab., Gorgoni, Firmo
y Aurea.—Dimecres, 12.—Sts. Gregori
el Magne p. y dr., Bernat b., Mamília y
Pere mrs., y Sanxa.—Dijous, 13.—Sants
Ramir, Salomon, Macedoni, Patricia y
Modesta mrs. Rodrigo pbre., y Eufras-
cia vg.—Divendres, 14.—Stas. Matilde
y Florentina vg.—Dissapte, 15.—Sants
Zacarias p., Longinos sold., Raymond
ab. y Madrona vg.

Quaranta horas: continúan á l'Iglésia del St. Hospital y comensaran lo di-
vendres á l'Iglésia de Religiosas de San-
ta Clara.

NOVAS

Una vegada y altra hem llegit en los
diaris locals solts més ó menys oficiosos
volgut fer creure al pùblic que pel
Sindicat no's cobra actualment lo 10 per
100 del recàrrec sobre l'impost de con-
sums.

Tal afirmació és falsa, y estèm dispo-
sats á demostrar al Sindicat y als seus
defensors que segueix cobrante l'esmen-
tat dèu per cent, no obstant lo dispositat
en l'article 20 de la ley de Presupostos
vigent.

Y no se'n vingui que aquí no's cobra
la tarifa màxima que això de las tarifas
rés hi té que veuré ab lo quòs discuteix.
Nosaltres afirmém y demostrarem á qui
nos ho negui, que'l pùblic vé pagant lo
10 per 100 del recàrrec que's cobra fins
en especies subjectas á drets mòdichs.
Y'n serà tant més fàcil probarlo quant
no hi ha més que consultar l'escriptura
pública otorgada entre l'Ajuntament y
la Companyia Arrendataria que sigue de
consums.

En dita escriptura de conveni se feren
constar los drets mòdichs que debian co-
brarse al comers. A l'apujar lo govern lo
10 per 100, se resistiren á variar lo con-
tracte los vinaters y no sufriren modifi-
cació los drets mòdichs dels vins y alco-
hòls; mes no succehi lo mateix ab los co-
merciants de pesca salada que accediren
á pagar lo 10 per 100 de més, 10 per 100
que's cobra encara avuy en dia sobre to-
tas las espècies de pesca salada que s'en-
tran.

Se necessita donchs molta frescura
per sostener que no's cobra ni s'ha co-
brat mai lo dit recàrrec, y com en lo
cas que'n ocupa la qüestió no té dubte,
sabem que de no donar ordres lo Sindica-
t de rebaixar lo dèu per cent com està
manat, lo dia menos pensat se plantejarà
la cosa en termes que no donarán lloch
á més passers ni paños calientes, ja
que aquí lo que en definitiva en resulta
es que'l 10 per 100 l'Estat no'l cobra, lo
pùblic segueix pagantlo y per ara no's
vèu que hi hagi ganas de rebaixarlo.

Per medi de pregó vā ésser comunicat
ahir al ve hinat la nova forma d'efectaruar
lo servei de llimpiesa pública.

Es una reforma encertada que farà
desapareixer de nostra ciutat la mala
costüm de tirar per la nit las escombre-
rias al carrer.

Ara sols falta que per habituarhi al
pùblic se siga rigorós ab los que no
cumpleixin las ordres de l'Aldaldia.

Lo diumenge passat deixá d'existir la
distingida Sra. D.ª Pascuala Cortadella,
mare de nostres benvolguts amichs don
Francesch, D. Pascual y D. Lluís Mon-
ràv.

Lo mateix en l'acte de l'enterro, que
en los funerals s'evidencieren las simpatias
ab que compita la familia Monràv
assistinti una concurrencia nombrosísima
que perteneixen á totas las classes so-
cials.

Nos associem de tot cor al sentiment
de nostres amichs Srs. Monràv, per
tant irreparable perduta.

Programa que executará avuy á l'hora
de costum la banda de música del Regi-
ment d'Almansa.

- 1.ª «Osman-Pachá».—Pas-doble.
- 2.ª «Euterpense».—Sinfonia.
- 3.ª «Los niños llorones».—Mosaico.
- 4.ª 2.ª Wals Boston.

La comissió municipal d'Hisenda se-
gueix estudiant l'assumpto del ex-recau-
dador d'arbitris municipals.

En quant al nou recaudador, sembla
que la esmentada comissió te'l propòsit
de senyalarli lo 5 per 100 de premi de
cobrança, deguent la persona que obtinga
el carrech depositar 8000 pessetas de
fiança.

Nos sembla encertat, y si sempre s'ha-
gués procedit ab la mateixa previsió'l
Ajuntament no's trobaria ab los embulls
d'ara.

**Camisas y corbatas alta nove-
tat.** Camiseria de Pau Brú, Comte de
Rius, 24.

Desd'el dijous hem tingut lo temps
entrat en plujas y ab fort temporal de
llevant que dificultà la navegació en nos-
tras costas y no cal dir que la sortida de
las barcas que's dedicen á la pesca.

Ahir abonans'l temps, sortint los
barcos que havien entrat d'arribada á
nóstre port.

Pera'l diumenge de Rams la secció
dramàtica del «Centre Català» està en-
saixant una de las mellors obras del ce-
lebrat escriptor D. Joaquim Dicenta,
pera quina representació será contrac-
tada una anomenada actriu.

Regna gran animació entre'l socis del
Centre Català ab motiu del ball extra-
ordinari que's prepara per'l dia de
Sant Joseph y que á jutjar per lo que
se'n diu revestirà gran solemnitat.

Lo Consell d'Administració de la So-
cietat «Gasómetro Tarragonense» con-
voca als Srs. Accionistas á Junta Gene-
ral ordinaria per'l dia 26 del corrent
mes á las tres de la tarde, en lo local so-
cial carrer de Jaume I, nº 19.

Si per falta de número d'accionistas
no pogués celebrarse la Junta lo dia 26
tindrà lloch lo 29 en lo mateix punt y
hora.

Es tal la carestia de pesca en las plat-
jas del Noroest d'Espanya què'l prèu de
las arèngadas ha arribat á un límit que
feva anys no s'hi havia vist.

Com lo dit article'l consumeix espe-
cialment la classe treballadora, és de de-
sistar que's actuals prèus no durin.

S'ha constituit á Paris un Casino ca-
talà del que podrán formar part com á
socios actius quants parlin en català, si-
guin ó no naturals de Catalunya.

Lo president de la nova societat és lo
Sr. Balmaña y ha sigut instalada en la
Rue Favart núm. 12.

Està ja redactat lo Reglament pera'l
nou escorxador. No havèm tingut encara
ocasió de llegirlo, però si's portés á cap
lo considerable aument de personal, què
algún regidor se proposava, creyèm que
aquesta qüestió deuria estudiarse ab la
major detenció pera no carregar més lo
presupost, puig pera las atencions del
personal ja van consignadas en los pre-
supostos, quantitats de molta impor-
tancia.

Ab la crisi que atravessa'l Tresor
municipal s'ha d'anar ab molt de cuida-
do y si possible fos reduir gastos; però
com això resulta sempre feyna de mal
fer, quan menys deu procurarse no
aumentarlos més. A aquest fi, podrian
destinarse á l'escorxador alguns dels em-
pleats en altres seccions del Ajunta-
ment, puig n'hi ha que no fan rès y ja
es hora de que traballin.

Fixis'l Sr. Pallarés y veurà que no
exagerèm.

En la darrera sessió de l'Ajuntament,
nostenre bon amich Sr. Rossell, va demanar
á la presidencia que convoqués á las persones més significades de Tarragona
pera tractar de la conveniencia d'establir
aquí algunas petitas industrias y estudi-
dar los medios més práctics condueñants
á la realisació d'aquest projecte. Lo se-
ñor Pallarés prometé ferho y esperem
que la iniciativa del nostre amich, pro-
duirà resultats favorables pera'l desvet-
llament de Tarragona.

Ademés de la d'aquesta capital han
sigut declarades permanentes las estacions
telegràfiques de Reus, Tortosa y Valls.

Hem rebut lo número 5, any segon
de la Revista «Gent Jove», ab lo següent
interessant sumari:

«Cuentos á Mimí», per Francesch de
A. Olives y Simó.—«Instantánea», per
J. Iborra Solé.—«Joyas de la literatura
catalana», per Bonaventura C. Aribau.—
«Un libre de Tolstoï», per F. Olives.—
«Lo Castell de l'avía», per Bernabé Martí
y Bofarull.—«La Civilización», per
M. Menéndez.—«Ingratitud», per Salvador
Moya y Borruet.—*,*, per Ramón
Ribera Llobet.—«Al primer escal del cor»,
per Francisco Gras y Elías.—
«Amorosa» per Cisquet del rull.—Nostres
millors.—Notas de Teatros.—Novas
y vellas.—Pasatemps.—Avís administratiu.—Correspondència.

Pera dinsre poch anuncia questa
simpàtica Revista notables mellorias.
Avant sempre.

Bon nombre de suscriptors nostres de
Barcelona's queixan de no rebrear la ma-
jor part de números de Lo Camp.

No cal que diguem que la culpa no és
nosta, ni creyem que ho siga de l'Ad-
ministració de Corrèus d'aquesta ciutat,
ahont se desvetllan pera servir al pù-
blic. Suposem que deu ésser cosa de la
Administració de Barcelona.

Preguem al Sr. Gamarrà trasladri la
nosta queixa al seu confrare de Barce-
lona.

Totas las Congregacions religiosas de
aquesta ciutat están ja preparant ja's
seus respectius misteris pera concorrer á
la propera professió del Divendres Sant.

Lo passat dijous celebrá sa primera
missa en l'Iglésia dels Pares Carmelites
d'aquesta ciutat, lo nou prebère, nostre
estimat amich Rnd. D. Rafael M.ª Martí
y Figueras.

Lo religiós acte, al que hi assistí una
concurrència tan nombrosa com escullida,
resultà solemníssim, adquirint major
rellèu ab lo notable sermó que pronuncià
l'eloquent orador sagrat y catédratich d'aquesta Universitat Pontificia,
Dr. D. Joseph Viñas, qui sapigué con-
moure fondament á l'auditori, explicant
la gran dignitat y enlayrada missió del
sacerdot catòlic.

La celebrada capella de música reli-
giosa que dirigeix lo competent mestre
D. Antoni Roig, executà ab lo bon gust
de sempre la missa del Mestre Perossi y
cantà á l'acabar un preciós *Te Deum*.

Al nou celebrant, á sa distinguda fa-
milia y d'un modo especial als que tin-
gueren la sòrt d'apadrinarlo en aquell
acte, nostre distingit amich D. Joseph de
Canals y la virtuosa dama D.ª Josepha
Figueras, endressèm la nostra més coral
y sentida enhorabona.

Fà pochs días foren administrats los
últims sagaments á nostre particular
amich lo conegut industrial y propietari
D. Joaquim Pèrol, que s'ha agravat un
xinch en la penosa malaltia que vé sufrir.

De tot cor desitjém al Sr. Pèrol una
rápida mellora y sa completa curació.

La comissió del Centre Industrial en-
carregada de gestionar mellorias en lo
alumbrat, nos prega fem constar que
obehint a indicacions de l'autoritat mi-
litari no s'ha verificat la reunión anuncia-
da. Aquesta tindrà lloch així que cessin
las actuals circumstancies.

Ha sigut denunciat lo núm. 8 del set-
manari federal «La Avanzada».

Ho sentim y desitjém que'n surti en bé.

Lo diumenge dia 24 del mes que som
celebrarà l'Ajuntament d'aquesta ciutat
sessió extraordinaria pera la declaració
de soldats.

La Associació Democrática Catalana-
na de Barcelona ha nomenat pera son
Consell Directiu, als senyors següents:

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asímaticos que's despe-
nen mèntres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH,
CATARROS, RONQUERA, ABOESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malalties del

ventre.

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats.

De venta en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4,

Barcelona.

COMERS D'ESTEVE ROSIÑOL

57, Plaça de la Font, 57

AVANTAGE

PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrosa clientela y al pùblic en gene-
ral, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50
entrezell; demunt de la tenda «Las Baleares», ahont los ofereix son esmerat servey
al mateix temps que prèus molt econòmics.

Xarop de hipofosfits CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfits Climent**, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meva clínica a causa d'afeccions genitals provinentes de la falta de fixesa de les viscera abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo legitim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola
Compleix assortit en ferreteria
Marcelí Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA
Unich representant en aquesta província de pimportant casa de Barcelona, Srs. Ignacio San-ere y C.^a, constructors d'ardads y bògits pera fonda llaurada y demés màquines agrícoles

LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDAS

JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22
Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas á preus molt econòmics.
Se serveix á domicili.

La confianza

SASTRERIA DE EMMIL PUJOL
9, Unió, 9
TARRAGONA

RELOTGERIA
DE
F. RIGAU
Baixa de Misericòrdia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de tots classes y preus. Taller de composturas.

La Menorquina
PASTELERIA Y CONFITERIA

Ramón Montserrat
Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona
Aquest establiment ofereix al públic á més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirlasses del Pilar y Belgas.—Cafès torrats diariament.—Xerez y Xampany de totas marcas.
Se serveixan bodas y bateigs

Gran fàbrica de Braguers
24, Unió, 24
Hernadios (TRENCS)

Aquest establiment compta ab los avengos més moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguier Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existencies en braguets de goma pera la curació radical de les trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirurja y Á Ortopedia.

Casa recomanada per tots los senyors metges que dan tingué ocasió de conéixerla, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

BOTIGA DE VARIS GENEROS

J. GÜELL
39, Major, 39.—TARRAGONA

Capas de 3 a 15 duros
Gran existencia en capas de classe superior ab elegantes y variades giras á preus de fàbrica.

Ademés hi ha un complet assortit de gèneros pera senyoras y senyors, propis de la present estació.

Camiseria, sastriera y gèneros de punt.
Mundos, paraguas y cotillas.

Llensols de cotó, de 8 pams ample per 13 y 12 de llarg, á 10 rials un.

Tancat los dies de festa

39, Major, 39.—TARRAGONA

Emulsió Nadal

ES LA MILLOR

Única que conté un 80 per 100 d'oli pur de fetge de bacallà y glicerol fosfat y hipofosfits de cals y de sosa. Aprobada y recomanada pel Col·legi Medicinal oficial de Barcelona y analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia à l'Universitat de Madrid. Es aliment, iluminadura y medicament tònic y estimulant del desenvolupament fisic; augmenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa dels ossos y l'entreçan de les dents; d'efectes positius en les embragues y en l'infància. Es crema clara, blanquinissa y la mes agradable ('s conserva sempre.)

Cura la tos, catarros, bronquitis, tisis, espiracions, ninfatisme, raquitisme, debilitat, poe, reumatisme, diabetes etz., etz.

Rebutjar les similars y estrangeres, que no receptan, despatxan ni prenen los bons espanyols. De venda, en totas las farmaciacs.

Depòsit: Dr. Andreu, L. Gasa Barcelona G. Garcia, Martin y C.^a y Fernandez, 4, Madrid y en totas las capitales y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

Pianos

de les acreditadas fàbrics de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus convencionals, desde 10 pessetas al mes.

S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduits.

Antich y acreditad magatzem de música de

10 pessetas al mes.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicament perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de lley garantit (18 quilats) ab hermosissims y explitjants brillants, químicamente perfectes, de mes valor quèls veritables per llur constant explendor y llimpiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

Unica y veritable ocasió pera gastar b'ls diners en regalos, quin valor sobrepuja á